

Spomin na Velikonoč.

Spisala Ana Marinova, Brooklyn.

Kako živo se spominjam.
Bilo je Veliki petek popoldne, ko so prihajali v cerkev ljudje k velikonočnim molitvam. Pred oltarjem na tleh je ležalo razpelo, h kateremu se je pomikala množica ljudi; starih, mladih in nedolžnih brezskrbnih otrok. Vse se je bližalo brez šuma, tiho, brez glasa, da poljubi sveto razpelo, na katerem leži pribit Izveličar. Odrašenik človeštva.

V cerkvi je bilo mračno; brlelo je le nekaj luči pri božjem grobu v belih, rdečih, modrih barvah. — Pred oltarjem nad razpelom pa je trepetala večna luč, znamenje — večnega življenja.

Na prižnici se je prikazal tiho duhovnik. Začel je govoriti z globokim, tihim glasom. Njegove besede so bile nekaj lepega, svetega. Isti trenutek mi je izginil dvom o vsem; isti čas se mi je zdelo sveto vse, duša se mi je napolnila z živo vero v večno življenje.

Se danes se mi zdi, da mi zvone po ušesih besede, ki jih je govoril.

Narava molči; zvonovi so vtihi. Solnce je zatemnelo, zagrinjalo se je pretrgalo; grobovi se odpirajo in mirni vstajajo.

Vse molči; samo jaz naj govorim!

Govoril je dalje in bilo je vse lepo in sveto.

Srce mi je bilo polno ljubezni do Odrašenika.

Velikonoč! Vstajenje! Vstajenje onega, ki je odrasel ves človeški rod. Saj je že v besedi "vstajenje" nekaj lepega, veličastnega!

Zdaj pa se iz daljine tuje oziram nazaj, kako lepo je bilo doma o Velikonoči, ko je bilo vse mirno, praznično, brez viharja.

Ali danes je vse izpremenjeno. Da, vse; zdi se mi, da ni več nič lepega, nič svetega. Srce mi je otrpnilo do vsega. Kako je moralo otrpiti srce šele onim v stari domovini, ki živijo v tem groznem viharju, ki divja naprej in naprej. Kakor da vlada nad celim svetom prokletstvo, kakoršne ga še ni videl in ga ne pomni svet.

In vendar se je v tem groznem, viharjem času vrnila Velikonoč, vstajenje. Tudi danes leži pred oltarjem sveto razpelo. K njemu se pomika ljudstvo mirnega srca kot nekdanj. Sklonjene so njih glave, na licih so vrezane poteze žalosti, izmučeni do smrti od prestopnega gorja in trpljenja.

Zvonovi so potihli; ne zvone več one veličastne pesmi velikonočnega vstajenja, kakor so zvonili nekdanj v časih, ko je vladal mir in prijateljstvo. Izpremenili so se v grozno smrtno orožje, da se ob njih glasih stresa zemlja.

Grobovi se odpirajo, a ne vstajajo iz njih mrtvi k življenju, — pač pa legajo vanje dan za dnem mladeniči v cvetu svojih let. Za vas ni vstajenja, čeravno je pomlad. Velikonoč, ki vse oživila. — Solnce ni otemnelo; krvavo-rdeči žarki poljubljajo s krvjo prepojeno zemljo; domovina je širna bojna poljana. Kako resno mi je pri srečanju v mislih na te, o domovino! Kako žalostna je že tretja Velikonoč!

Tesno mi je pri srečanju, ko mislim na te, nesrečna domovina; tesno mi je, ko mislim na Velikonoč, ko sem bila v družbi svojih pod domačo streho, kjer mi je tekla zibel in kjer sem preživela leta neskrbnosti.

V mislih vas gledam, dragi moji: otrpili so vam udje, nemo zrete pred se in čakate s strahom v srečanju, kdaj bo konec tega neznoznega gorja. Vsi težko pričakujemo dušo, ko izginejo oblaki s temnega neba in da posije solnce na jasnem nebu nad našo domovino — Slovenijo.

In ko bi zasijali ti žarki svobode, tedaj bi vstala domovina iz krvi, razvalin in prahu k novemu življenju. Takrat bi zopet — praznovali veselo Velikonoč. Takrat bi zvonovi zapeli še bolj veličastno, kakor kdaj; ne bi zvonili samo k vstajenju Gospodovemu, ampak tudi k vstajenju domovine in trpečega Slovenceva.

VSTAL JE!

UPAJMO!

Strašnega križevega tedna noče biti konec.

Zdi se nam, da se je začel v davni preteklosti, in da bo trajal neskončno.

V resnici žive narodi v njem še ne cela tri leta, vendar je to troje let že cela večnost, večnost, ki ne pozna preteklosti, ne bodočnosti, pač pa samo sedanjost.

Dan je podoben dnevu, noč noči. Nikjerkoli ni žarka luči, nikjerkoli ni kaplje upanja in tolažbe.

Začetkoma so mislili, da bo vse končano v par dneh, par tednih, par mesecih.

Se precej radovoljno so se vdali v uso, češ, kmalo bo konec, kmalo bo bolje. — Toda boljše ni hotelo biti.

Zdaj ni več upanja.

Grozna sedanost jim je čisto zastrla pogled v boljše dni, grozna sedanost jim je oropala spomine na srečne čase.

Ali sploh še kaj mislijo?

Tudi to ni vrjetno.

Postali so stroji brez duše, brezčutno orodje v rokah par oseb.

Stroji so, ubogljivi stroji in pokorni rokam strojevodje.

Ljudje ustvarjeni po božji volji, so se morali na povelje ljudi izpremeniti v živine —

Zdaj so samo še telesa, duše že zdavnaj ni več. In če je slučajno še kje ostala iz prejšnjih časov kaka iskra čustva, so ga znali na premeten in zločinski način zatreti.

Roke so jim oslabele pri morjenju bratov, noge se jim le iztežka premikajo, kajti napravile so dolgo pot iz odkritega prijateljstva v prisiljeno sovraštvo, iz ljubezni v mržnjo, iz življenja smrti nasproti.

Na licih se še poznajo srage, po katerih so tekale solze.

Oh, takrat ko so tekale, je bilo še lepo in prijetno...

Zdaj so oči vseh izsušene, če se pa slu-

čajno prikrade iz srca stok, ga je treba ponavadi plačati s smrtjo.

Tako je in nič drugače.

Mi nismo videli, toda vemo, da je tako. Nam je že en sam dan velikega trpljenja začrtan do smrti v dušo.

Kako je žnjimi, ki so preživeli nad tisoč dni v trpljenju, kakoršnega mi niti pojmiti ne moremo?

V davnih časih se je odigrala na Golgoti pretresljiva tragedija.

Tragediji je sledilo vstajenje. Zaničevani in Trpinčeni je vstal v vsej glori in veličanstvu.

Ali bo sledilo naši tragediji vstajenje? Upamo, da ho. —

Čim večje je bilo ponižanje, tem večje bo povišanje, čim silnejša je bila žalost, tem večje bo veselje.

Narodi so pokazali, kako znajo umirati. Upajmo, da bodo pokazali, kako znajo živeti — prosti, svobodni in neodvisni...

Velikonočne misli.

Kako je zavzduhnila mati naša in rednica v radosti in v sladkosti, ko je privzdignila shujšano lice izpod težke ledene odeje, — ogrinjajoče jo vso dolgo zimo. — Kako je vzkliknilo radostno in hrepeneče iz mladostno, slovesno vznemirjenih njenih globlin:

— Solnce! Solnce!

Kako svečano, kipeče in hvaležno je zaplala proti jasnemu pomladanskemu nebu iz drhtečih rženih grudi, spet prosto dihaajočih, visoka himna:

— Aleluja! Mojega vstajenja dan!

Radost in sreča vsepovsodi...

Skozi vse stvarstvo drhti tajna čudežnomehka pesem prenovljenja, vstajenja, življenja. Iz zemlje klije življenska radost v prvem pomladanskem cvetju, nežnem in mehke kakor ličice trinajstletne deklice, krasnem, kakor nedolžne njene oči. Z neba lije preropenja toplota v gorkih žar kih velike baklje v nevidni roki vsemogočnega solca božjega.

Resnično, ni pesmi veselejše ne pesmi vzvišenejše in globokejše, ne pesmi, ki bi vzgibala in vzvalovala srce tako mogočno kakor pesem božična, svete mladosti nedolžna pesem, in pesem velikonočna, po žalosti, trpljenju in smrti veličastnega vstajenja v nebo zvonečih sprev...

Aleluja! Gospod je vstal iz groba: Aleluja!

Ker malo jih je, ki ne poznajo smrti. Malo izmed onih, ki imajo že dolgo pot za seboj. Ker mnogo prahu, dvigajočega se iz mračnih globlin na širnem trgu življenja, pokrije srce na tej poti. In dušo zasenči mnoga senca lastnih in tujih zmot in grehov... Otroci božji, srečni in najsrečnejši, ki ne pozna bridkosti duševne smrti! Otroci božji, nesrečni in spet srečni z največjo srečo, ki je bil mrtev in je oživel! A nesrečni in naj nesrečnejši, kdor je legel v grob in ne mara vstati ob trombi glasu božjega, v vstajenje kličečega! Sladkost zmote in greha je spoznal, ki je rodila bridkost smrti, a sladkosti vstajenja ne mara okušati njegova duša...

O bratje ali nismo praznovali vsi našega vstajenja velikega dne? Vstajenja iz zablod in zmot; preropenja iz plehke radosti v globoke žalosti velike skrivnosti in iz morečega trpljenja, iz mrzlega obupa v novega upanja topli dan?

Hodili smo, o bratje, kdaj po cesti, ki se nam je zdela s solncem oblita; a smo ali v smrt. Šele ko se je zgrnil okoli nas žalosti in bolesti hladni mrak, je spregledalo oko, varano dotedaj od mamljive svetlobe, kam gre naš korak. — Tako nam je bil mrak trpljenja — vstajenja radostni dan! In v noči dvomov in obupa čestokrat, ko ni vedelo srce ne kod ne kam — ali nam ni, o bratje, razsvetlila mnogokrat ena sama mehka beseda žalostne noči? Ali nam ni razjasnil en sam pogled, vdan in ljubezni poln, mraka in teme?

Zato bodi blagodejen solnčen žarek vsaka naša beseda! Iz globlin čutečega in ljubečega srca porojena naj prodira v globočine sre, naj ogreva, naj razsvetluje!

Tolažba naša bodi nežna in božajoča kakor mehka sapica prvomajnska, tihi govor sanjave pomladi! In svarilo naše bodi kakor prirodna moč pomladanska, ki daje življenje in krepi, a ne uničuje in ne mori...

Kakor razveseljujejo srca cvetke pomladanske, jih naj razveseljujejo blage, čiste, svete naše misli, vsajene v naša dela, cveteča v njih, drhteča iz njih.

O resnično, k nebu naj hrepene naša srca, o bratje! In v naših dušah naj drhti glaseje kot kdaj himna velikonočna!

Zato naj hrepene v višine slednja naša misel kakor drhti v višave cvet, in kipi proti nebu duh prvopomladanskega cvetja...

VESELE VELIKONOČNE
PRAZNIKE ŽELITA VSEM
NAROČNIKOM, ČITATELJEM
IN PRIJATELJEM
NAŠEGA LISTA
Uredništvo in upravnstvo.

POSLANSKA ZBORNICA JE ZBOROVALA CELI DAN IN CELO NOČ.

Frank Sakser.

